

Dakvervanging, isolatie en ventilatie 50 huizen Kollumersweach

Ideaal project voor vezelhennepisolatie

Vijftig huizen in het Friese dorp Kollumersweach (Kollumerzwaag) zijn weer voor jaren bij de tijd. In opdracht van woningcorporatie Thús Wonen kregen ze een nieuw dak met vezelhennepisolatie, betere spouwmuurisolatie én een CO₂-gestuurd ventilatiesysteem.

‘Hout met een laagje bitumen, met asbest golfplaten die er in de jaren ’70 of ’80 overheen zijn geschroefd.’ Zo omschrijft André Visser de staat van 44 van de 50 daken, die zijn werkgever Reitsma Bouw tussen oktober 2025 en juni 2026 heeft aangepakt. ‘Zes woningen hadden een pannendak, die konden we van binnenuit isoleren, maar voor de meeste was het zaak ze volledig te vervangen.’

Reitsma Bouw - dat vaker grootonderhoudswerk voor Thús Wonen doet - kreeg ongeveer anderhalf jaar voor het werk begon de vraag wat de beste manier zou zijn om de woningen in Kollumersweach bij de tijd te krijgen. Visser: ‘Asbest eraf en een nieuwe geïsoleerde kap erop lag voor de hand, maar de vraag was nog met welk materiaal dan: EPS of biobased?’

Verkenning

Het was in dezelfde periode dat zowel Reitsma Bouw, als Thús Wonen, als de beoogde dakbouwpartner H&W Totaaldak zich aansloten bij de Fryske Vezelhennepeal, de afspraak tussen meer dan dertig partijen, met onder andere woningcorporaties, ontwikkelaars en bouwpartijen, om minimaal duizend woningen te isoleren met dit duurzame, regionaal geteelde gewas (zie ook het artikel elders in dit nummer, red.). Visser: ‘Dan ga je samen kijken: welk project zou zich daarvoor lenen? Nou, Kollumersweach dus!’ ‘Een biobased alternatief voor EPS-platen was sowieso al onderwerp van studie’, zegt Bauke Johan Zijlstra van de woningcorporatie, ‘maar we zaten aanvankelijk op het spoor van een groen sedumdak.’

‘Asbest eraf en geïsoleerde kap erop’

– André Visser
Reitsma Bouw

Bij die verkenning was ook W2N Engineers betrokken, in de persoon van constructeur Otte Tjepkema. ‘De oude daken waren vrij licht, niet veel meer dan 45 kilo per vierkante meter. Met isolatie, dakpannen en zonnepanelen ga je sowieso flink omhoog in gewicht, dus de vraag was: hoe doe je dat constructief? En is er een oplossing die zowel economisch goed uitkomt als de hinder voor de bewoners beperkt?’

In één keer de overspanning van nok naar goot'
- Otte Tjepkema
W2N Engineers

Prefab x hennepvezel

Het sedumdak viel al snel af omdat dit te zwaar zou worden, EPS-platen zouden prima kunnen met extra schoren tussen de bestaande spanten. 'Maar met prefab dakelementen in één keer de overspanning van nok naar goot maken zou ideaal zijn. Dan hoef je alleen de nokgording wat op te dikken met constructieplaat.' En laat prefab nu net de handigste manier zijn om hennepvezel toe te passen... Overleg met Reitsma Bouw en H&W leerde dat die dat ook wel zagen zitten. Tjepkema: 'Het scheelde behoorlijk wat kosten én het was makkelijker werken. Een goede zet dus om even om tafel te gaan om samen de beste oplossing te zoeken.' Ook Thús Wonen was snel over de brug, ondanks de wat hogere kosten. Zijlstra: 'Als je lokaal, circulair en toekomstbestendig wilt bouwen, moet je daar ook in willen investeren.'

Strakke planning

De keuze voor prefab werd mede ingegeven door de wens om met zo min mogelijk overlast voor de bewoners te werken. Zijlstra: 'Bij een ander project van ons, in Kollum, bouwt de aannemer ter plekke een dakconstructie en vult die op met vezelhennep. Dat gaat op zich heel goed, maar met prefab heb je net iets meer zekerheid.' Visser: 'We hadden een strakke planning gemaakt: iedere vrijdag kwam de saneerder om bij één blokje twee-onder-een-kapwoningen de asbestplaten weg te halen. Dankzij dat oude bitumen konden de daken wel één weekend zonder dakbedekking. Op maandagochtend ging dan het oude dak eraf en hesen we met de kraan de kant-en-klare panelen op hun plek. Uiterlijk dinsdagmiddag was alles weer helemaal waterdicht.'

Fryske Vezelhennepdeal

De Fryske Vezelhennepdeal (Vereniging Circulair Friesland) is een samenwerking in Friesland- gestart in oktober 2024- door meer dan dertig partijen, zoals boeren, bouwbedrijven en woningcorporaties. Het doel is om meer dan duizend Friese woningen te isoleren met lokaal geteelde vezelhennep (Hempwool geproduceerd door GreenInclusive) voor biobased en circulair bouwen.

Ventilatie

Bij de meeste huizen – sommige hadden het al – kwam Koston Noord in dezelfde periode spouwmuurisolatie aanbrengen. En Bijlstra Installaties verscheen om binnen een Orcon MVS15-ventilatiesysteem aan te leggen, ‘want bij isoleren hoort ventileren’, aldus projectleider Sieuwe Kazimier. ‘Een aantal huizen had nog niets, daar hebben we eerst afvoerkanalen geïnstalleerd. Waar al mechanische ventilatie was, hebben we het vervangen door een CO2-gestuurd systeem dat automatisch op- en aftoert naarmate er meer of minder mensen aanwezig zijn.’

Alles bij elkaar had ieder huishouden toch wel een week bouwvakkers over de vloer, een paar weken lang steigers rondom het huis en meer dan een half jaar elke week een bouwkraan in de wijk. Dat er geen tot weinig klachten kwamen, ligt volgens Zijlstra aan de aanwezigheid van een uitvoerder van Reitsma op de bouw, en de uitstekende communicatie van Reitsma Bouw samen met de bewonersconsulent van Thús Wonen zelf. ‘Als je maar goed duidelijk maakt wat, waarom en wanneer je iets doet, heb je al de helft van de overlast weggenomen.’ Kazimier: ‘We hebben vooraf bewust veel tijd gestoken in de afstemming met Reitsma en H&W, zodat we heel strak achter elkaar aan konden werken.’ Visser: ‘Thús Wonen had een paar mutatiewoningen ingericht als uitwijkplek voor mensen die het toch te druk vonden, maar daar heeft uiteindelijk niemand gebruik van gemaakt.’

Wooncomfort

Wat natuurlijk scheelde, is dat de huurders wisten waar ze het voor deden: ‘Vooruitgang in wooncomfort voor de huurders. In de zomer was het snel te warm in huis’, aldus Zijlstra ‘Een pakket vezelhennep is dikker dan EPS, het duurt in de zomer langer voor de warmte er doorheen is.’ Het kan bijna niet anders of in de winter zal de gasrekening veel lager uitvallen. En dan hebben enkele huizen ook nog zonnepanelen gekregen... ‘Ze hebben een mooie sprong ge-

‘Bij isoleren hoort ventileren’
– Sieuwe Kazimier
Bijlstra Installaties

‘Vooruitgang in wooncomfort voor huurders’

– Bauke Johan Zijlstra
Thús Wonen

maakt.’ Hij benoemt dat er bij vier woningen nog een gaskachel aanwezig was. ‘Die woningen zijn uit het ‘treintje’ gehaald en apart aangepakt. Daar hebben twee regionale bedrijven ons uitstekend mee geholpen: Van Seggeren uit Buitenpost en Brander Installaties uit Feanwâlden.’

Toekomst

Wat Zijlstra betreft - en wat Visser beaamt - is uit dit eerste project geen enkele belemmering naar voren gekomen om voortaan meer biobased isolatie toe te passen. ‘In ieder geval voor daken, misschien in combinatie met Metisse (van katoenvezel zoals oude spijkerbroeken, red.). Voor spouw- en vloerisolatie kom je voorlopig nog bij EPS-parels uit, maar daar komen voorzichtig ook al wat alternatieven voor.’

Dakvervanging met vezelhennepisolatie te Kollumerzwaag

Bouwteamleden

Opdrachtgever	: Thús Wonen
Aannemer	: Rottinghuis' Aannemingsbedrijf B.V.
Constructieberekeningen	: W2N Engineers
Installatietechniek	: Bijlstra Installaties

Onderaannemers & toeleveranciers

Afval, transport en recycling	: Visser ATR / NNRD
-------------------------------	---------------------